

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:
za celo leto Din 90.—
za pol leta Din 45.—

V upravi stane mesečno Din 7.—

NOVICAŠ

Uredništvo in upravnštvo v Koparjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
— upravnštva Štev. 328 —

CENE PO POŠTI:
za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Poročna darila.

Javili smo že, da se pripravljajo od raznih strani dragocena poročna darila, ki naj se izroče kralju Aleksandru o priliki njegove poroke. Javili smo o nakupih vil, javili o zbirki za »Dežji Dom«, ki se začenja po vladni iniciativi. Mi smo že od vsega početka zavzeli napram tem in takim korakom svoje stališče. Danes vnovič približemo.

Naša dežela je izmzgana do kosti, naše ljudstvo pada v vedno večjo bedo in siromaštvo, ubožstvo najširših slojev raste, za bolnike, za invalide, zapuščene otroke ni več sredstev. Naše že doslej obstoječe in dolgo let plemenito delujoče dobrodelne ustanove hirajo, ker ne zmorejo več. Vzpričo vedno večje bede bi niti dosedanjí dohodki naših dobrodelnih ustanov ne mogli zadoščati; toda dohodki padajo, ker pada splošno blagostanje. In zato se nam zdi, da taka dragocena poročna darila danes niso na mestu, niti na mestu apel na javnost za nove zbirke, dokler so stare ustanove v nevarnosti, da podležejo.

Opozorili smo že na bolnišnico v Kandolji, ki jo bodo morali zapreti, ker brez dohodkov ne more več obstati, opozarjamo vnovič na mladinske domove, zavode za sirote, za reveže in ubožce. Vse to že obstoji, je potrebno podpore. Naj bi vlada ob tej priliki poslala oklice na občine in zašernike — in to pred vsem imovite — naj nabere zadostne zneske v prid naših revežev, bolnikov in sirot. S tem bo vlada storila najbolj patriotsko dolžnost. Če pa vlada tega ne stori, smo prisiljeni, pozvati našo javnost, naj ona sama začne zbirke za naše dobrodelne ustanove: bolnišnice, sirotišnice, ubožnice in invalidnice ter že obstoječe materinske domove, ki bodo vsi propadli, ker nam jih sedanjí velesrbski režim takorekoč hoče uničiti.

Slovensko ljudstvo nosi najtežja gospodarska bremena, pod katerimi omaguje. Ta bremena, ki so mu naložena v obliki davkov, tečejo ob Savi navzdol proti Belgradu, ki se te dni z mrzlično naglico in nervozno svečanostjo pripravlja, da se oblepša, zregulira in dostojno ter evropsko opremi za sprejem kraljeve neveste. Od vseh mogočih denarnih virov, ki potekajo iz Slovenije v centrum, pa kapljajo jedva kapljice nazaj na Slovensko kot beraške podpore. Temu mora slediti obubožanje pri nas, v centru pa veliko blagostanje na račun — nas! In tako smo navezani na samopomoč, če hočemo rešiti svoje institucije. In prav zato je za vsakega naših ljudi več vredna ena sirotišnica, ena bolnišnica, en materinski dom ko pa vse zlate knjige, v katere hoče vlada vpisati one, ki bi sledili njenemu pozivu — za poročni dar.

Rešimo svoje, kar že imamo! Mi smo preveč obubožali po krivdi sistema, da bi mogli misliti na — zlate knjige!

Vlada plačuje.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Včeraj od 15. do 18. ure je bila seja ministrskega sveta, ki ji je mesto obolelega ministrskega predsednika Pašića predsedoval minister Trifković. Najpreje je vojni minister poročal o veliki katastrofi v Bitolju, nakar je minister Trifković prečital poročila naše delegacije v Genovi. Ministrski svet je nato razpravljal o izplačanju doklad uradnikom v prečanskih pokrajinah in sklenil, da se izplačajo tekom meseca maja. Konečno so bili dovoljeni razni krediti: 300.000 za reške begunce, 500.000 za popravilo morinarske akademije v Bakru, dalje za izplačilo dolga Rdečemu križu, za nabavo uniform za policijo v Dalmaciji, odboru za prireditve svečanosti ob priliki kraljeve poroke (koliko?), ministru za javna dela 3 milijone, za napravo mostu preko Morave 500.000 dinarjev, Jugoslovanskemu sokolskemu savezu za vsesokolski zlet (koliko?) in razne druge kredite.

KRALJ ALEKSANDER ODHAJA V PARIZ.

Belgrad, 26. aprila. (Izv.) Kakor je izvedel vaš dopisnik, se tekom današnjega dne odpelje kralj Aleksander s svojim spremstvom v Pariz. (Po poročna darila, kakor poročajo listi. Ur.)

Silna napetost na genovski konferenci. Poincaréjeva bomba. — Lloyd George miri. — Francozi zahtevajo ultimát Rusiji.

PRIZADEVANJE LLOYD GEORGEJA.

Genova, 25. aprila. Včeraj je Barthou priredil Lloyd Georgeu na čast zajutrek, da dobi priliko za izglajenje nasprotij. Lloyd George je tekom pogovora obljubil, da v 48 urah predloži Barthouju svoj načrt za 10 letno premirje in medsebojna mirovna jamstva evrop. držav in izrazil željo, da pride do sklepne pogodbe z Rusijo. Barthou je obljubil francoski odgovor v teku 48 ur.

Po današnjih vesteh ostane Lloyd George v Genovi še do 10. maja.

Odbor strokovnjakov za pretres Čičerinove note je imel 24. t. m. sejo. Ruski zastopniki so predložili pristavke, v katerih povdarjajo kot predpogoj za vsak sporazum te-le točke: 1. zavezniški dovolijo Rusiji kredit in jo 2. de jure priznajo; 3. vojni dolgovi se popolnoma črtajo; 4. Rusiji se dovoli moratorij; 5. odškodnino za nacionalizirana podjetja plača Rusija v kompenzacijah, koncesijah itd.

Odbor je izjavil, da o teh predlogih ne more razpravljati, dokler ne dobi od svojih vlad nova navodila. Razpeloženje med člani odbora je skrajno pesimistično.

POINCARÉJEVA BOMBA.

Genova, 25. aprila. Sredi pomirjenja, ki je nastalo po razgovoru med Lloyd Georgeom in Barthoujem, je udarilo poročilo o Poincaréjevem bojnem govoru v Bar le Ducu. Poincaré je rekel, da bo Francija v skrajnem slučaju na svojo pest izvedla akcijo proti Nemčiji, ako se bo ta upirala izpolnitvi obveznosti iz versailleske pogodbe. Zadnji rok je 1. junij t. l. Francija bo svojo stvar z vso neodvisnostjo branila in se ne bo odrekla pri tem nobenega orožja. Ako njene zahteve v Genovi ne prodro, francoska delegacija ne bo več mogla sodelovati.

LLOYD GEORGE PROTI POINCARÉJU.

Genova, 25. aprila. (Izv.) Angleški ministrski predsednik Lloyd George je danes podal angleškim in ameriškim novinarjem sledečo izjavo potom svojega tajnika: Glede splošnega položaja v Evropi je stališče angleške delegacije nastopno: Govor francoskega ministrskega predsednika Poincaréja je bil zelo resen, zlasti ker je g. Poincaré govoril, ne da bi prej povprašal zavezničke. Vse, kar vsebuje govor o potrebi, da zaveznički skupno nastopajo in se sporazumejo, pozdravlja angle-

ška vlada zelo pristržno. More se reči, da govor Poincaréjev nima prave direktne zveze z genovsko konferenco. V resnici je francoski ministrski predsednik bolj govoril o vojnih odškodninah in sankcijah, kakor pa o konferenci. Vendar je javno mnenje v Franciji zelo vznemirjeno vsled nemško-ruske pogodbe, in to duševno stanje izvaja svoje posledice na konferenci.

ULTIMAT RUSIJI?

Genova, 25. aprila. Ruski protipredlogi so zadeli na velik odpor. Francozi zastopajo zahtevo, da se izroči Čičerinu ultimát, obsegajoč samo dve vprašanji: 1. Ali prizna Rusija brezpogojno vse svoje dolgov? 2. Ali je Rusija pripravljena, da inozemskim lastnikom odvzeto in nacionalizirano blago brezpogojno vrne? Odgovor naj poda Čičerin tekom 48 ur.

Ultimát se po vsej priliki izroči, in sicer danes ali jutri.

ČIČERIN O NEMŠKO-RUSKI POGODBI.

Berlin, 25. aprila. »Berliner Tageblatt« priobčuje poročilo svojega genovskega dopisnika o pogovoru s Čičerinom. Čičerin je naglasil, s kakim zadoščenjem se je pozdravila nemško-ruska pogodba in izjavil, da bo Rusija vsak predlog, ki gre za tem, da se pogodba izpremeni, odločno odklonila. Govoreč o ruskem stališču v vprašanju zveze narodov, je Čičerin rekel, da se mora ustroj sedanje zveze narodov brezpogojno izpremeniti tako, da bodo imeli vanjo dostop vsi narodi in vsi v njej tudi enake pravice; razen tega mora v zvezi imeti svoje posebno zastopstvo tudi delavstvo.

VZHODNOGALISKO VPRAŠANJE NA GENOVSKI KONFERENCI.

Pariz, 25. aprila. »Echo de Paris« poroča iz Genove, da namerava Lloyd George v Genovi predložiti v rešitev več političnih vprašanj, med temi tudi vzhodnogališko.

ČIČERINOV NAGOVOR NA ITALIJANSKEGA KRALJA.

Genova, 24. aprila. O priliki obeda na kraljevi ladji je Čičerin v svojem nagovoru pozdravil kralja kot »prvega državljanu Italije, ki zastopa duh svojega naroda.« Končal je z željo, naj bi se pobratenje narodov izvršilo baš tu ob morju, ki je med vsemi stvarmi na svetu najbolj svobodno in ki krije v svojih globinah dobrobit celokupnega človeštva.

Kje je zakon o varstvu delavstva?

Belgrad, 25. aprila. (Izv.) Poslanci Jugoslovanskega kluba dr. Andrej Gosar, Josip Gostinčar in dr. Janko Šimrak so stavili na ministrskega predsednika Nikolo Pašića vprašanje, kaj je vendar z zakonom o varstvu in zavarovanju delavstva in zakaj ni še razglašen. Na eni strani je vlada z zakonom o redu in radu popolnoma zaščitila nasilja kapitalističnih delodajalcev,

delavstvu pa onemogočila uspešen boj za izboljšanje gnetnega položaja, na drugi strani pa vlada trpi brezbrizno, da se delovno ljudstvo od brezobzirnih kapitalističnih podjetnikov izrablja na najbolj nečloveški način. Zadnji čas je, da vlada zakonito zaščiti delavstvo, ki je v naši državi brezpravnejše kot kjerkoli v Evropi.

Pogajanje med Italijo in Jugoslavijo.

Genova, 26. aprila. (Izv.) Italijani so razširili vesti, da potekajo pogajanja med njimi in jugoslovanskimi zastopniki zelo neugodno in da ni misliti na skorajšen sporazum. Naši politični krogi pa se izražajo zelo optimistično in trdijo, da je Italijanom zelo neljubo, ker nastopa mala ententa tako enotno v vseh vprašanjih.

Genova, 26. aprila. (Izv.) Iz Genove poročajo, da se je jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič glede pogajanj o izvršitvi rapalske pogodbe izrazil v nekem intervjuju zelo optimistično. Dejal je, da upa, da bo mogel že na eni prihodnjih sej ofi- cialno objaviti ugoden izid pogajanj.

Iz trboveljskih revirjev

Laško. Tukaj smo imeli delavci cementne tovarne Ava in tu zaposleni rudarji ustanovili občni zbor skupine Strok. zveze rudarjev, centrale v Trbovljah. Poročal nam je tovariš Deželak o zgodovini strokovnih organizacij in o ciljih krščan-

skega socializma. Delavci so do zadnjega pristopili v organizacijo. Kar je bilo posebno potrebno pri nas, ker smo nad vse in izredno izkoriščani.

Trbovlje. S 1. majem se začne z razširjanjem šole v Trbovljah, tako, da se bo na sedanje poslopje nazidalo še eno nadstropje. Še nujnejša je potreba po novih šolskih prostorih na Vodi, katere je po pogodbi dolžan zidati rudnik, ki pa se izvija in stvar zavlačuje, dasiravno je potreba očitna, že lani dovoljena meščanska šola se ne more otvoriti vsled pomanjkanja prostorov, ki se za ljudsko šolo niso zadostni.

Trbovlje. Za pomoč stradalajočim v Rusiji se je po trboveljski dolini nabralo dosedaj 35.167 K. Upamo, da bodo po žrtvovalnim darovalcem sledili tudi drugi po celi Sloveniji.

Trbovlje. Bralno društvo priredi prihodnjo nedeljo celodnevni izobraževalni tečaj, ki se začne ob 9. uri popoldne. Govornike pošlje SKSZ iz Ljubljane. Predavanja se vršijo o vseh važnejših problemih sedanjega časa. Vsi, ki se zanimajo za izobrazbo, dobrodošli!

Važno zborovanje slovaške ljudske stranke.

Praga, 22. aprila 1922.

Vsa češko-slovaška notranje-politična javnost stoji pod vtisom zborovanja slovaške ljudske stranke, ki je zborovala te dni v Želini, razpravljajoč obširno in temeljito o vseh političnih, gospodarskih in socialnih problemih zapostavljene in tlačene slovaške dežele. Čehi so šli v svojih centralističnih in nacionalističnih težnjah celo tako daleč, da zanikavajo samobitnost slovaškega naroda, kar je dobilo jasen odsev v ustavi češko-slovaške države, ki določa, da je uradni jezik za celo državo samo češki, slovaški pa se ne upošteva. Tudi davčna bremena so na Slovaškem neprimerno hujša kakor v čeških deželah, kulturnobojna češka klika čeških svobodomislecev, ki imajo v vladí veliko zaslonbo, pa gre v svoji zagrizenosti tako daleč, da se ne izogiblje v boju zoper slovaško ljudstvo nobenega še tako slabega sredstva edinole za to, ker je ta narod globoko veren. Odpor slovaškega naroda zoper nasilje čeških hipersvobodomislecev pa je vedno močnejši. Zato ima ljudska stranka, ki si je zapisala na prapor avtonomijo slovaškega naroda v okvirju mednarodno priznanih meja češko-slovaške države, za sabo vso armado slovaškega delovnega ljudstva, izvzemši neznan del hlapčevskih duš, ki bi prodali svoj narod za skledo leče.

Na svojem zborovanju v Želini je slovaško ljudstvo po svoji reprezentirajoči stranki izreklo pred vsem svetom obsodbo nad češkimi kulturnobojnimi centralisti in narodnimi šovinisti. Bolj kot vse besede povedo sledeči sklepi, sprejeti soglasno in z oduševljenim odobravanjem:

1. Slovaki zahtevajo popolno avtonomijo.
2. Državni jezik mora biti poleg češine tudi slovaški v polni ravnopravnosti.
3. Ljudska stranka izvoli iz svoje srede poseben odbor s predsednikom poslan- cem Hlinko na čelu, ki naj zbere in pripravi vse obširni material, ki se nanaša na zahteve in pritožbe slovaškega naroda.
4. Ta odbor naj izdelava v najkrajšem času na podlagi tega materiala spomenico, ki se predloži genovski konferenci, ali pa kakemu drugemu mednarodnemu forumu.

Slovaški narod je sit hlapčevanja, sit tega pri tujcu in pri — bratu. Postavil si je ideal samosvoje države, kjer bo sam svoj gospodar. V boju je ta narod enodušen. Jasno je, da zgodovina ne pojde preko njega, prej ali slej bo zmagała pravična zahteva, in prav bo!

Ko gledam iz daljne Prage na trdne Slovence, sinove nebotičnih Alp, mi spričo teh dogodkov raste pogum. Mi hočemo postati samosvoji!

Današnja predborza.

Zagreb, 26. aprila. (Izv.) Na zagrebški borzi je vladalo te dni precejšnje razburjenje. Razni borzni spekulanti so skušali izrabiti predvsem vesti o 100 milijonih dolarjev, ki so jih naši državi v vseh strani ponujali. Dosegli so znatno padanje tujih valut. To padanje tujih valut se je že včeraj na borzi popolnoma vstavilo, danes pa se je spremenilo v dviganje. Že včeraj ni bilo dobiti na borzi blaga po dnevnem tečaju, ker so bili tečaji večinoma fiktivni. Ves borzijski trik so uprizorile predvsem Prva Hrvatska Eskomptna Banka in Hrvatska štedionica. Danes so vse devize in valute čvrste. Tako se išče Praga po 5.20, Dunaj po 3.50, Trst po 14, Berlin po 103, dolarji, ki so notirali včeraj še po 200 do 220, se danes plačujejo po 258.

Zürich, 26. aprila. (Izv.) Na današnji predborzi je deviza Zagreb zopet padla na 2. Ostali kurzi notirajo: Berlin 1.92; Holandsko 195.40; Newyork 514; London 22.75; Pariz 47.82; Italija 27.75; Praga 10 (padla); Budimpešta 0.68; Varšava 0.13; Dunaj 0.0675; n. a. k. 0.06875.

d Krekova prosveta. Zveza uradnic in trg. nastavljenk ima v nedeljo dne 30. aprila izlet k Sv. Joštu nad Kranjem. Za sv. mašo je preskrbljeno. Vse članice in prijatelji društva so tem potom uljudno povabljeni. Odhod ob polsedmi uri zjutraj iz južnega kolodvora. — Predsednica.

Politični dogodki.

+ Zakon o upravni razdelitvi države je vlada dokončala in ga bo te dni oktroirala, izpolnjujoč tozadevna predhodna določila ustave. Obenem pa bo vlada stavila narodni skupščini predlog o spremembi zakona razdelitve države na oblasti. Centralizacija torej vedno šepa in bo šepala, dokler se ne zruši.

+ Seja parlamenta. Na včerajšnji seji parlamenta je bil sprejet zakonski predlog o državnem svetu in upravnih sodiščih z 136 proti 52 glasovom.

+ Klofač o marksizmu. Na sinočnjem shodu NSS se je senator Klofač v svojem govoru izjavil o marksizmu sledeče: »Odklanjanje marksistični materializem vsled tega, ker niti ne vzgaja, niti ne oplemenjava, temveč ustvarja čisto navaden egoizem. Samo proti materialističnemu pojmovanju življenja...«

+ Pribečević končno toži v Ljubljani. »Jutro« poroča, da je Pribečević vložil tožbo proti ljubljanski »Jugoslaviji«, ker je le-ta nedavno ponovila znane Protičeve očitke proti Pribečeviću. To je res zanimivo, da si je g. Pribečević izbral ravno Ljubljano, da pred sodiščem opere svojo čast očitkov, ki so jih priobčili vsi listi križem Jugoslavije.

+ Soglasje pa tako! Z ozirom na veljavna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo o izvršitvi rapalske pogodbe imamo na razpolago dve vesti: Prva pravi, da je dr. Ninčić izjavil, da gredo pogajanja srečno h koncu in da se rapalska pogodba izvrši. Belgrajske in rimske vesti pa poročajo, da obojestranske vlade presoja položaj pesimistično in da se bodo pogajanja najbrže razbila. Spricho tega sijajnega »soglasja« je nam navadnim zemljanom sodba o položaju nemogoča. Eno bi rekli, pa ne maramo zaiti med protidržavne elemente, ker jih je že v vladi preveč...

+ Batinanje ali nevedni minister. Na včerajšnji seji narodne skupščine je odgovarjal pravosodni minister dr. Marković na interpelacijo poslanca Deržića radi batinanja na Hrvatskem. Gospod minister je izjavil, da bo posvetil temu vprašanju vso svojo pozornost, državne organe, ki bi zagrešili kaj takega, pa bo treba kaznovati brezobzirno. To je vse lepo, prav lepo. Samo iskreno ni: gospod minister je namreč obenem »ugotovil«, da ni poslanec Deržić navedel niti enega konkretnega slučaja.

— Kaj ko bi gospod minister blagovolil ob priliki stopiti v prostore Jugoslovanskega kluba, kjer bi mu posl. Brodar postregel s stotinami »konkretnih slučajev«, v katerih so bili batinani slovenski fantje rekrutje. Ali pa ko bi njih ekscelencu izvolili dati predložiti sodne akte iz proslulega procesa zoper komunistične »patentatorje«, ali pa o »odmetnikih« iz ogabnega procesa v Prijeplju. Tam niso pele samo šibe in palice, izpadali so pod sunki zobje, tekla je kri in lesene klešče so izsiljevale zaželjene izpovedi prič. Kaj ko bi gospod minister mesto lepo donečih zagotovil prešel k dejanju in zaprl in »brezobzirno kaznoval« državne organe, ki so kaj takega zagrešili. Scer pa se je v Cirknici zgodilo na okrajnem sodišču še nekaj hujšega od batin. Žrtve pa je bil okrajni sodnik. Iz tozadevne dr. Korošičeve interpelacije bo gospod minister razvidel, da so pri nas v navadi razne batine, izmed katerih niso še najhujše tiste, ki pretresajo hrbtenjačo in mozeg kosti sednice.

+ Jezikovna borba naših Primorcev. Italijanska oblast hoče vzeti našim primorskim bratom na sodiščih vse jezikovne pravice, ki so si jih bili priborili pod Avstrijo. Naši Primorci se junaško branijo, protestirajo, a spricho italijanske brezobzirnosti in brezvestnosti v nacionalističnih vprašanjih je malo nade na uspeh. Zato skušajo Primorci parirati udarec na drug način. Začeli so propagando za razsodišča: Kjerkoli nastane kak civilni spor, naj prizadete stranke izberejo strokovne in juridične izvedence in jim predložijo svojo stvar v rešitev. Na ta način se izognejo sodišču ter prihranijo ogromnih stroškov in poti. Tako bi iz Salatinoga udarca vzklik za naš narod blagoslov.

Dnevni dogodki.

— Mariborska liga zoper jetiko bo 1. maja t. l. otvorila v Stolni ulici št. 3 lasten ambulatorij, v katerem se bodo zdravili jetični po najnovejših izkustvih. Dela vodi priznani strokovnjak dr. Plečnik.

— Naknadno zatrošarinjenje žganja, skuhanega, trošarine prosto za domačo potrebo. Kdor mora oddati izvesten del žganja, ki ga je skuhal trošarine prosto za domačo potrebo, lastniku žgalne priprave kot plačilo zato, ker mu je posodil kotel, mora po določilih točke 78., čl. 116, trošarinskega pravilnika predhodno prijaviti pri pristojnem oddelku finančne kontrole in plačati odpadajočo trošarino. Prijava se mora vložiti pismeno (na navadnem papirju). V njej je navesti, koliko litrov žganja se bo lastniku žgalne priprave oddalo. Izrečno se poudarja, da mora vložiti prijavo in plačati trošarino tisti, ki je žganje proizvedel in oddal, in ne oni, komur se je žganje oddalo. Ker se mora vložiti prijava in vplačati trošarina vnaprej, ko se še ne ve, koliko bo dejanska jakost izdelanega žganja, se vzame po odredbi generalne direktcije posrednih davkov za podlago odmere trošarine povprečna jakost tega žganja s 25%. Za vsak liter žganja, ki se da lastniku žgalne priprave, kot plačilo za posoditev kotla, se plača torej ne glede na dejansko alkoholnost oddanega žganja do 31. maja 1922 po 3 Din 75 para, a izza 1. junija 1922 po 5 Din trošarine. Za žganje, ki se je skuhalo trošarine prosto za domačo potrebo, a se potem prodaja, to določilo ne velja, zato se mora plačati trošarina za to žganje vedno le po dejanski jakosti.

— Kralj potuje v Pariz. Presburo poroča, da dospe kralj Aleksander v četrtek iz Bukarešte v Belgrad. Druga poročila pa pravijo, da se bo kar mimo Belgrada odpeljal v Pariz nakupiti poročna darila svoji nevesti princezinji Mariji.

— Zdravje Pašića. Iz Belgrada poročajo, da se ministrski predsednik počuti bolje in da so bolečine precej ponehale. Notranje poškodbe še niso ugotovljene, ker Pašić še ni bil rentgeniziran.

— Podivjanost soldateske pred vojnim ministrstvom. Poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Hohnjec, Pušenjak in Žebot so posredovali v vojnem ministrstvu radi žalostnega dogodka dne 19. t. m. v Slov. Bistrici, ki je povzročil smrt slovenskega rekruta. Ne samo, da je postal mladi fant žrtev brezvestnega vojaka, vojaške oblasti niso o smrti niti obvestile staršev, niti poskrbele za dostojen pogreb. Poslanci so zahtevali, da se krivec najstrožje kaznuje in da se da staršem zadoščenje in primer-na podpora.

— Vseposod dosti dežja. Kakor pri nas tako je tudi po drugih deželah dosti ali bolje rečeno preveč dežja, ker povzroča povodnji. Tako se poroča iz Plzna, da je ondotna reka udarila čez bregove ter poplavlila že obdelana polja in vrte z zelenjavo. Škoda je občutna.

— Posebni parnik iz Trsta v Odeso itd. Generalni komercijski inspektorat Lloyd poroča, da bo odplul posebni tovarni parnik iz Trsta v prvi polovici meseca maja v Odeso, Sevastopol in Novorossijsk. Parnik »Cilicia« se bo ustavil na svoji poti najprej v Benetkah, potem pa v kakem bolgarskem ali rumunskem pristanišču. Imenovani parnik bo vozil samo blago ter ne bo obenem osebni parnik.

— Konec krušnih kart tudi v Avstriji. Z 29. t. m. se odpravi v Avstriji javna aprovizacija s kruhom in do srede junija se odpravi tudi aprovizacija z moko. Kruh in moka postaneta izključno predmet svobodne trgovine. Pač pa bo država za vse slučaje imela vedno v zalogi 100.000 ton žita. Cene kruhu in moki se bodo strogo kontrolirale. Krušne karte se z dnem 29. t. m. končoveljavno odpravijo.

Ljubljanski dogodki.

REGULACIJA LJUBLJANE V VOD-MATSKEM OKRAJU.

Če kje — je treba v tem okraju pametne preureditve. Treba je delati na to, da ne bo cel ta mestni del od nekdanje Kravje doline pa do tirov obeh železnice dobil še žalostnejšega lica nego ga ima že sedaj po zažurani »regulaciji« trga Tabor, radi česar bodo še naši potomci marsikaj preklinjali s slepoto udarjene nekdanje mogotce mestne uprave in absolutistične vladne diktatorje. Če bi danes vprašal učenca, ki je dovršil prvi razred meščanske šole in je dobil prve pojme o risanju, kaj sodi o tem načrtu regulacije, smejal bi se mi v brk.

Če so bile za pametne besede in navsote nedostopni poprejšnji odločevalci usode tega sicer simpatičnega, a sedaj totalno pokvarjenega mestnega dela, pričakujemo pa od sedanjih mestnih očetov, da bodo po možnosti poskušali vsaj nekoliko popraviti, kar je zažural prejšnji režim.

Zadnje dni so jeli nekaj brskati in razkopavati cesto od mitnice, ki vodi mimo trga Tabor v Vrhovčovo ulico. Menda se regulira park in cesta. — Toda kako? — Kakor da bi ne bil že cel mestni del en kompleks samih ovinkov in cik-cak prehodov brez vsake simetrije, kakor da bi bil izdelal regulacijski načrt kak petorazrednik s kratkimi hlačami. Predvsem: če naj se regulira omenjena cesta, mora pasti tista šupa ali hlev na voglu mitnice. Ali naj bo ulica in cel kraj skažena za desetletja, če se izvrši regulacija — kot pri nas ponavadi vsaka stvar — le polovičarsko? Baj je lastnik tiste šupe z reverzom vezan, da jo odstrani, ko se regulira ta del mesta. Če je to res, zakaj se obveznost ne izvrši?

Ondi se odpira pogled tudi na Holzapflov ulico. Kakor da bi gledal v kako

revno belokranjsko vas. Na eni strani podrtije Pongracovih barak, na drugi strani Šarabonov vrt, ki sega daleč v to — ne mestno cesto — ampak skoro slabšo nego kako vaško pot. Zakaj se tu ne izvrši regulacija? Če ne gre z lepa, mora iti z grda, ker je pač neobhodno potrebno! Upamo, da bo sedanja večina občinskega sveta, nesla na novi kraj, ki bi se na vse zadnje moral nazivati — Kravja dolina.

Namerava se urediti menda nekaj park z nasadi, okrog ograje na trgu Tabor. Prav. Železi bi bilo pa, da se tudi ograjeni prostor estetskim zahtevam primerno preuredi, a to zahteva mora občinski svet od sedanjih lastnikov prostora, da ne bomo morda morali misliti, da se bo nekdanja častitljiva označba sedanje Račkega (ali Vidovdanske?) ceste prenesla na novi kraj, ki bi se na vse zadnje moral nazivati — Kravja dolina.

Ij Starostno zavarovanje uradništva denarnih zavodov. Pri Lloydju je imelo v ponedeljek zvečer uradništvo denarnih zavodov sestanek, na katerem je razpravljalo o starostnem zavarovanju. Načelnik društva osebnih nastavlencev (DZN) to. Hiter je izčrpan poročal o zakonu glede zavarovanja pri drž. pokojninskem zavodu ter kritiziral njegove slabe strani. Ker je dalje danes nadomestno starostno zavarovanje po zakonu odpravljeno, je nujno potrebno dodatno zavarovanje kakor tudi noveliranje zakona o pokojninskem zavarovanju. Za ta vprašanja in za preosnovno državnega pokojninskega zavoda v Ljubljani je treba zainteresirati delavsko zbornico. Zborovalci so načelnika naprosili, naj z vsemi silami nadaljuje započeto akcijo, dokler se načrti ne uresničijo.

Ij III. redni občni zbor »Narodne Galerije« se vrši v soboto 29. aprila ob štirih v posvetovalnici magistrata.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. Od 16. do 22. t. m. se je v Ljubljani rodilo 18 otrok in sicer 9 moških in 9 ženskih. Med temi je bil 1 mrtvorojenček. Umrlo pa je 11 moških in 8 ženskih, skupaj 19 oseb. Med temi je bilo 8 tujecev. Od nalezljivih bolezni je bil prijavljen po 1 slučaj davice, škrlatice, trebušnega legarja in griže.

Ij Goreje meso po 24 in 28 kron se bo prodajalo danes in jutri na Predovičevi in prosti stojnici na Vodnikovem trgu. Meso je od domače govede.

Ij Demokratska nestrpnost. Iz akademskih vrst smo prejeli: Današnje »Jutro« priobčuje med »Domačimi vestmi« netko poročilo o »burnem zborovanju ljubljanskih tehnikov«, ki se je bajno vršilo v ponedeljek v ljubljanskem »Mestnem Domu«. Nestrpnemu demokratskemu »najbolj informiranemu« glasilo bodi povedano, da se ni v ponedeljek vršilo v Ljubljani prav nobeno zborovanje »ljubljanskih tehnikov«. Tovarišem akademikom brez razlike strank in mišljenja pa naznanjam, da vem čisto natančno, kdo je spisal dotično notico v »Jutro«. Naj to dostuje! — Akademik.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Gazela milo

je najboljši domači izdelek. — Dobiva se v vsaki trgovini.

Tunel.

33

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Makar.

Preselili bi se morala spomladi. A ko je Mac vse pripravil, je večkrat obstala ter rekla: »Moj Bog, kaj bom počela v tej cementni pušči?«

Morala je nekaj začeti, kar bi ji dalo opravka ter preganjalo neumne misli in sanjarije.

Slednjič je našla čudovito misel ter se je je lotila z največjo vnemo. Ta ideja jo je poživljala in njena dobra volja je bila tako vedra in njen smehljaj tako skrivnosten, da ga je celo Mac opazil.

Maud se je nekaj časa zabavala ob njegovi radovednosti, končno pa le ni mogla tajnosti dalje skrivati sama zase. Da, stvar je taka-le: ona mora imeti kakšno delo, kakšen soliden opravke, pravcato delo. Ne samo igrackanja. Pa je prišla na misel, da bi pomagala v bolnišnici v Tunnel-City. »Nikar se ne smeš, Mac!« Da. Ona misli resno. Sicer pa je že začela s tečajem. Na štroški kliniki dr. Wassermanna.

Mac je pomislil.

»Ali si res že začela, Maud?« jo je še vedno nevercen vprašal.

»Da, pred štirimi tedni. Ko pridem spomladi v Tunnel-City, imam delo. Drugače ne pojde več.«

Zdaj pa je Mac čisto osrmlen, postal zamišljen in resen. Pomežnil je od presenečenja ter v prvem hipu ni mogel k besedi. Maud se je sijajno zabavala! Nato je parkrat prikimal z glavo. »Morda pa je čisto prav, če nekoliko delaš, Maud!« je zamišljeno povlekel. »Da pa mora biti baš bolnišnica —?« Nenadoma se je veselo zasmejal. Videl je svojo malo Maud v kroju bolniške strežnice pred seboj. »Ali zahtevaš visoko

plačo?« Maud pa se je nekoliko jezila zaradi njegovega nedolžnega smeha.

Njen načrt je smatral za muhaslo igrackanje. Dvomil je nad njeno vztrajnosljo. Nič ni razumel, da je v njej vzrasla naravna potreba po delu. Žalilo jo je, ker se prav nič ni potrudila, da bi jo umel.

»Prej me taka stvar ni prav nič žalila,« je mislila drugi dan. »Potemtakem sem se morala izpremeniti.« In Maud, ki se je iz edinega vzroka dan in noč mučila, ker je izgubila gotovost svoje sreče, je začela doumevati, da si žena več želi kakor samo ljubezni in oboževanja.

Zvečer je bila sama, zunaj je krasno in močno dežilo; pisala je v svoj dnevnik.

Zabeležila je nekaj izrezkov male Edith, ki so razločno razkrivali naivno krutost in otroško sebičnost njene oboževane hčerke. Lastnosti, ki jih razodeva vsak otrok, česar ni pozabila dostaviti Maud. Nato je razpredla svojo misel dalje: »Zdi se mi,« je pisala, »da morejo biti resnično nesebične le žene in matere. Otrokom in moškim ta lastnost ni dana. Moški imajo le to prednost pred otroki: nesebični in požrtvovalni so v majhnih, zunanjih, rekla bi, nebitnih stvarih. Svojih najglobljih in bistvenih nagnenij in želj ne opuste nikoli ljubljene osebi na voljo. Mac je mož in egoist kakor vsi moški; jaz mu ne morem prihraniti tega očitka, dasi ga od vsega srca ljubim.«

Prepričala se je, da Edith spi, ognila je šal in stopila na verando. Tu je sedla v platen stol ter prisluškovala šumenju dežnih kapelj. Na jugozahodu so se žarili mrki zublji: New York.

Ko je hotela v spalnico, ji je pogled obvisel na odprti knjigi na pisalni mizi. Brala je svoj zapisnik; dočim je bila prej v dnu srca celo nekoliko ponosna na svojo modrost, je znojala zdaj z glavo ter zapisala spodaj:

»Eno uro pozneje, ko sem poslušala šumenje dežja. Ali ne očitam Macu po krivici? Ali nisem jaz tista, ki je sebična? Ali zahteva Mac kaj od mene? Ali ne zahtevam jaz od njega, da mi nekaj žrtvuje? Mislim, da je vse, kar sem prej pisala, čista bedarija. Danes ne morem najti prave resnice. Lepo šumi dež. On daje mir in sm. — Maud, mala Macova norica.«

Tretji del.

1.

Med tem časom so se bili Allanovi vrtni stroji zagrizli na pelerih gradbenih žariščih že daleč v lemo. Kakor dvoje grozotnih vrat, ki vodijo v podzemlje, sta se režala tunelska vhoda.

Toda brez odmora dan in noč so drveli brezkončni vlaki s kamenjem z brzovlakovo brzino iz teh vhodov navzgor, dan in noč brez odmora so se poganjali vlaki z delavci in gradivom v besnem drdranju v tunel. Ti dvojni rovi so se zdeli kakor rane, vnele, črne rane, ki neprenhoma bruhaajo gnoj ter požirajo svežo kri. Tam spodaj v globočini pa je besnel tisoč-roki človek!

Delo Maca Allana ni bilo tako delo, kakor ga je do sedaj poznal svet, bilo je besnenje, peklenški boj do sekunde. V diru si je ril pot skozi kamenje!

Ako bi bil vzel iste stroje, isto svedrovino, bi bil Allan potreboval ob delavnih metodah prejšnjih časov devetdeset let, da dovrši tunel. A ni delal osem ur na dan, temveč štirindvajset. Delal je ob nedeljah in praznikih. Pri »poprednjem vrtnanju« je delal s šestimi štihi; prisilil je svoje ljudi, da so mu napravili v štirih urah, kar bi bili dovršili pri počasnem tempu v osmih. Na ta način je dosegel šestkratni delovni učinek.

(Dalje.)